

ANKARA'DA YAŞLI YOKSULLUĞU: EKONOMİK, SOSYAL, KÜLTÜREL İHTİYAÇLARIN ANALİZİ

**PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ
PROF.DR. EMİNE ÖZMETE**

**PROJE ARAŞTIRMA EKİBİ
PROF.DR. ŞENGÜL HABLEMİTOĞLU
YARD. DOÇ. DR. FİLİZ YILDIRIM**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ YAŞLILIK ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ (YAŞAM)**

2012-ANKARA

PROJE ANKARA KALKINMA AJANSI DESTEĞİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

1. GİRİŞ

1.1 Projenin Ortaya Çıkmasını Sağlayan Temel Gerekçeler ve Önemi

Tıp teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ortalama insan ömrünün uzaması bağımlı bir nüfus grubunu oluşturan yaşlılara (65+ yaş grubu) ilişkin sosyal sorunların tartışılmasını gündeme getirmiştir.

Yaşlılık döneminde özellikle emeklilik; gelirin azalmasına ve alışılmış toplumsal statünün kaybına, ilişkilerin ve etkileşimlerin değişimine yol açmaktadır. Bunun yanısıra bilişsel ve fiziksel gerileme, üreticilik rolünün azalması, sosyal konumda değişme, bireylerarası desteğin zayıflaması, sağlığın kaybı gibi özgün sorunları ile bu dönemde ortaya çıkan kayıpların birbiri ile kesişmesi yoksulluğa neden olmaktadır. Tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi güç bir kavram olan yoksulluğun çeşitli görünüşleri vardır. Yoksulluk gelir ve sürdürülebilir bir geçim sağlamaya yetecek üretim kaynaklarının yokluğu başta olmak üzere açlık ve yetersiz beslenme, sağlıklı olmama, eğitim ve diğer temel hizmetlere ulaşamama ya da sınırlı ulaşma, hastalık ve buna bağlı olarak ölümlerin artması, evsizlik ve yetersiz barınma koşulları, güvenli olmayan çevre koşulları ile ayrımcılık ve dışlanma biçiminde yaşlıların yaşamlarına yansımaktadır. Aynı zamanda karar alma süreçlerine ve ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama katılımdan yoksun olma yoksulluğa bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. *Ancak Türkiye’de hem yaşlı yoksulluğuna ilişkin kapsamlı bilimsel araştırmanın yeterli olmayışı hem de ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların bağımlı nüfusu oluşturan 65 ve daha büyük yaştaki bireylerin sayı olarak dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artacağını öngörmesi ile yaşlıların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının belirlenerek sağlıklı ve başarılı yaşlanmanın olanaklı kılınmasına ilişkin girişimlere odaklanılması bu araştırma projesinin planlanmasına ivme kazandırmıştır.*

Bu proje Ankara Kalkınma Ajansının Doğrudan Faaliyet Destek Programı Başvuru Rehberinde belirtilen desteklenecek faaliyet alanlarıyla yakından ilişkili olup, ajansın internet sitesine yayınlanan “Doğrudan Faaliyet Desteği Başvuru Rehberi”nde belirtilen öncelikli faaliyet konularından **“Ankara’da yoksulluğa ilişkin derinlemesine araştırmalar yapılması ve Ankara’da yoksulluk haritasının çıkarılması”** konulu öncelikli faaliyet konusu kapsamında planlanmıştır. Çünkü 2025 yılına kadar Türkiye’de yaşlı nüfusun iki katına çıkacağı düşünüldüğünde, Ankara’da merkez ilçelerde yaşayan yaşlıların 10-15 yıl sonra yaklaşık 600 bin olacağı gerçektir. Buna göre araştırmada elde edilen sonuçlar Ankara’da yaşlı yoksulluğunun önlenmesi ve yaşlılara yönelik hizmetlerin planlanması, uygulanması açısından öncelikli konular arasındadır.

1.2 Projenin Kapsamı ve Amacı

Bu araştırmada Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı / UNDP’nin insani yoksulluk indeksi hesaplamalarında dikkate aldığı göstergelerden biri olarak Ankara’da yaşlı yoksulluğunu belirlemek üzere yaşlıların **ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçları** araştırılmıştır. **Bu araştırma projesinin nihai amacı** Ankara’da merkez ilçelerde (Yenimahalle, Altındağ, Çankaya, Keçiören, Mamak, Sincan ve Etimesgut) yaşayan yaşlıların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarından hareketle yoksulluk durumunu belirlemektir. Bu amaçla projede;

- **Ekonomik ihtiyaçlar** kapsamında sahip olunan ekonomik/maddi kaynakların yanı sıra bu kaynakların kullanılması, yönetimi ve kontrol edilmesi sürecinde bilgi sahibi olma ve farkındalığı ölçmek üzere yaşlı bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılama düzeylerinin ve yaşam standardının saptanması;
- **Sosyal ihtiyaçlar** kapsamında yaşlı bireylerin diğer aile bireyleri ile ilişki ve iletişim kalitesi; arkadaşlar, komşular ve akrabalar ile ilişkileri de içeren kalıcı ilişkiler ağı, bu ilişkiler ağı ile etkileşimleri; kuşaklararası dayanışma, sosyal destek sistemleri ve güvene ilişkin bilgilerin elde edilmesi;
- Son olarak yaşlı bireylerin okulda kazandığı eğitimi, kültürel değerleri, alışkanlıkları ve tüm bunların diploma gibi belgeler sayesinde somut ve objektif halde bulunup bulunmaması ile aileden gelen kültüre bağlı olarak onların yaşamlarına ilişkin bazı göstergeler (kaç yaşında evlenildiği, en son hangi okulun bitirildiği gibi), toplumsal katılım ve boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin **kültürel ihtiyaçlar** kapsamında belirlenmesi hedeflenmiştir.

2. METOT

Araştırmanın yöntemi araştırma ve uygulama olmak üzere 2 aşamada gerçekleşmiştir.

2.1 Araştırma

2.1.1 Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırma Ankara’da yürütülmüştür. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2010 yılı sonunda yaptığı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Ankara’da 2 268 598 erkek ve 2 282 064 kadın olmak üzere toplam 4.550.662 kişi yaşamaktadır. 4.762.116 kişi il merkezlerinde, 128.777 kişi ise belde ve köylerde yaşamını sürdürmektedir. TÜİK (2011) verilerine göre Ankara’ya 191 864 kişi göç etmiş ve 137 385 kişi Ankara dışına göç etmiştir. Ankara’da ortalama yaş 34.2 olup, erkekler için 33.3, kadınlar için 35.2’dir. Ankara’da yaşayan 1.229.058 erkek evli, 1.228.492 kadın evlidir.

Araştırma evrenini TÜİK 2010 yılı verilerine dayalı olarak Ankara’nın merkez ilçelerinde (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle) yaşayan 65-89 yaşları arasındaki toplam 276.608 yaşlı birey oluşturmaktadır. Bu süreçte örnekleme dahil edilecek yaşlı birey Ankara’nın merkez ilçeleri kapsamında %95 güven düzeyi ve %2 güven aralığı dikkate alınarak tahmini olarak 2380 olarak belirlenmiştir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Türkiye’de Ankara merkez ilçelerde yaşayan yaşlıların dağılımı

Ankara Merkez İlçeler	65-89 Yaş Arası Nüfus	Örneklem*
Yenimahalle	44.517	383
Altındağ	32.108	276
Çankaya	78.715	677
Keçiören	49.204	423
Mamak	29.852	257
Sincan	22.596	194
Etimesgut	19.616	170
Toplam	276.608	2.380

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veri Tabanı (2011) *% 95 güven düzeyi ve %2 güven aralığı

2.1.2 Yaşlılara uygulanacak soru formunun hazırlanması

Bu aşamada öncelikle yaşlıların yoksulluk durumları sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçları temel alınarak ortaya konulacağı için öncelikle bu göstergeler açık olarak giriş ve kavramsal çerçeve bölümlerinde tanımlanarak açıklanmış ve soru formunun oluşturulmasında bu göstergelere başvurulmuştur.

Yaşlıların sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçları açısından yoksulluğunu belirlemeye olanak sağlayan açık uçlu ve çoktan seçmeli soruların bulunduğu veri toplama aracı soru formu şeklinde hazırlanmıştır. Soru formu 3 temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yaşlıların yaşadıkları hanehalkının demografik bilgilerini açıklamak amacıyla oluşturulan sorular yer almaktadır. İkinci bölümde yaşlıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu gibi **yaşlı bireyleri tanıttıcı bilgiler ile konut bilgileri** bulunmaktadır. Üçüncü bölüm yaşlıların ekonomik sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığını/karşılanmadığını belirlemeye yönelik açık uçlu ve seçenekli sorulardan oluşmaktadır. Böylece üçüncü bölüm (i) ekonomik ihtiyaçlar, (ii) sosyal ihtiyaçlar ve (iii) kültürel ihtiyaçlar olmak üzere üç alt başlık halinde incelenmiştir. İlk alt bölümde yaşlıların para ve gelire ilişkili **ekonomik ihtiyaçlarına** ilişkin açık uçlu ve seçenekli sorular bulunmaktadır. İkinci alt bölümde yaşlı bireylerin hane bireyleriyle yaşadığı ilişkilerden memnun olma durumu, çocukları, torunları, arkadaş ve komşuları ile görüşme sıklığı gibi ilişki ve iletişim bağlamında **sosyal ihtiyaçları** ortaya koymayı amaçlayan açık uçlu ve seçenekli sorular bulunmaktadır. Üçüncü alt bölüm ise gazete ve dergi okuma, günde ortalama kaç saat televizyon izlendiği, günlük olay ve toplumsal konular ile ilgilenme durumu gibi **kültürel ihtiyaçları** ölçmeye olanak sağlayan açık uçlu ve seçenekli sorulardan oluşturulmuştur.

2.2 Uygulama

2.2.1 *Soru formunu uygulayacak olan bireylerin yaşlı bireyler hakkında bilgilendirilmesi*

Yaşlı bireyler ile görüşerek soru formunu uygulayacak olan bireylerin araştırma kapsamına alınan yaşlılar hakkında bilgilendirilmesi amacıyla araştırma ekibi tarafından 1 hafta eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır.

2.2.2 *Yaşlı bireylerin soru formu hakkında bilgilendirilmesi*

Anket uygulayacak olan bireyler her soru formunu uygulamadan önce araştırma konusunda yaşlı bireyleri bilgilendirme sorumluluğunu yerine getirmişlerdir.

2.2.3 *Soru formunun test edilmesi / ön uygulama*

Araştırmada veri toplama aracı olarak hazırlanan soru formu yaşlı bireylere uygulanmadan önce muhtemel hataları belirlemek, güvenilirlik ve geçerliliğinden emin olmak için test edilmiştir. Test etmek için örneklem kapsamına giren ve basit tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilen toplam 50 gönüllü yaşlı bireye soru formu uygulanmıştır. Bir anlamda soru formunun ön uygulaması yapılarak soru formunun ne kadar sürede doldurulabileceği de yaklaşık olarak belirlenmiş ve yaşlı bireylerin görüşleri doğrultusunda soru formu yeniden düzenlenmiştir.

2.2.4 *Soru formunun çoğaltılması ve yaşlılara uygulanması*

Ön uygulama aşamasından sonra yeniden gözden geçirilerek örnek hacmi doğrultusunda çoğaltılan soru formları yaşlılara yüz yüze görüşme yöntemine göre uygulanmıştır. Her bir soru formu yaşlı bireylere ortalama 20 dk içinde uygulanmış ve uygulama sırasında herhangi bir güçlük yaşanmamıştır. Buna göre araştırmanın başlangıcında tahmini olarak 2.380 yaşlı birey şeklinde belirlenen örneklem hacmine karşın; uygulama aşamasında toplam 2527 yaşlı bireye soru formu yüz yüze görüşülerek uygulanmış; soru formunun eksiksiz ve doğru doldurulması dikkate alındığında 5 anketin analiz dışında bırakılması uygun bulunmuştur. Bu nedenle araştırma kapsamına toplam 2522 yaşlı birey alınmıştır. Ayrıca yaşlı bireylerin birlikte yaşadıkları aile bireylerinin demografik bilgilerine ulaşmak için hanehalkı bireylerinden biri ile yüz yüze görüşmeler yapılarak soru formu uygulanmıştır. Uygulama aşamasında 3946 hanehalkı bireyin de bilgilerine ulaşılmıştır. Böylece bu araştırmada toplam 6468 bireye soru formu uygulanmıştır.

2.2.5. *Uygulanan soru formlarının veri girişi için hazır hale getirilmesi ve veri girişi*

Uygulanan soru formları ilçelere göre numaralandırılarak tasnif edilmiş, eksiklikleri gözden geçirilmiş; böylece analizlerin uygulanması için değerlendirilebilir olup olmadığı kontrol edilerek veri girişi için hazır hale getirilmiştir. Araştırma verileri istatistiksel paket yazılım programında (SPSS 16) bilgisayar ortamına aktarılmış; süzme işlemi yapılmış; verilerin elektronik ortamda kontrolü sağlanmıştır. Soru formu kapsamında yaşlıların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılama düzeylerine bağlı olarak yaşlıların yoksulluk durumları yaşadıkları ilçelere göre betimleyici istatistik analizler yapılarak analiz edilmiştir.

3. ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Bu bölümde Ankara'da merkez ilçelerde yaşayan ve araştırma kapsamına alınan 65 ve daha büyük yaştaki bireyleri tanıtıcı bilgiler ile ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının karşılama düzeyine göre yoksulluk durumları açıklanmıştır.

3.1. Yaşlı bireyleri tanıtıcı genel bilgilere ilişkin sonuçlar

- Araştırmaya katılan yaşlı bireylerin %69.9'u erkek; %30.1'i ise kadındır.
- Araştırma kapsamına alınan yaşlı bireylerin %63'ü 65-74 yaş grubunda iken, %31.4'ü 75-84 yaş grubunda, %5.6'sı ise 85-94 yaşları arasındadır.
- Yaşlıların %64.5'inin evli oldukları, %68.5'inin 26-51 yıl arasında evliliklerini sürdürdükleri, %87.6'sının hem resmi nikah hem de dini nikah yaptıkları, %97.1 gibi büyük bir çoğunluğunun çocuk sahibi oldukları; %93'ünün de torunlarının olduğu belirlenmiştir. Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların büyük çoğunluğunun torunları bulunmaktadır. Ancak sadece Yenimahalle'de yaşayan ve torun sahibi olmayan yaşlıların oranı diğer ilçelerde yaşayan yaşlıların oranından daha yüksektir.

- Yaşlı bireylerin genel olarak öğrenim düzeylerinin yüksek olmadığı ancak yaklaşık yarısının (%49) ilköğretim düzeyindeki bir okuldan mezun oldukları, %20.7'sinin ise okuma yazma bilmedikleri anlaşılmaktadır. Altındağ hariç Ankara'nın tüm merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların genel olarak ilköğretim düzeyinde bir okuldan mezun oldukları, çok azının ise bir okul bitirmedikleri ve okur-yazar olmadıkları belirlenmiştir. Ancak sadece Altındağ'da yaşayan yaşlıların yarıya yakınının (%45.0) bir okul bitirmedikleri ve okur-yazar olmadıkları belirlenmiştir. Bu anlamda Altındağ ilçesinde yaşlıların öğrenim durumlarının daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenim düzeyi hem kültürel, hem de insan kapitali açısından çok önemlidir. İnsan kapitaline yatırımın en önemli göstergelerinden biri eğitimidir. Eğitim bireyin hem sosyal, hem kültürel, hem de ekonomik açıdan yaşamını biçimlendiren, gelir elde edebileceği bir meslek sahibi olmasını sağlayan en önemli araçlardan birisidir. Öğrenim düzeyinin düşük olması ve eğitimsizlik yoksulluğun nedenleri arasında sayılmaktadır. Bu anlamda Altındağ İlçesinde öğrenim düzeyinin düşük olması yaşlıların yoksulluğuna işaret etmektedir.
- Yaşlı bireylerin %95.2'sinin herhangi bir işte çalışmadıkları anlaşılmaktadır. Ankara'nın tüm merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların genel olarak çalışmadıkları; ancak Mamak (%7.4) ve Yenimahalle'de (%7.3) yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranlarda çalıştıkları görülmektedir. Yaşlılıkta çalışmaya devam etmek ve üretim sürecine katılmak hem aktif yaşlanma hem de yaşlılıkta yaşam kalitesinin iyileştirilmesi açısından önemlidir. Ancak Türkiye gibi gelişmekte olan toplumlarda emeklilik yaşı özellikle geçmiş yıllar düşünüldüğünde yüksek değildir. Türkiye'de Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yapılan düzenlemeler ile emeklilik yaşı 65 e yükseltilmiştir. Bu düzenleme de hali hazırda çalışan nüfusu etkilemektedir. Diğer bir deyişle şu anda 65-89 yaş grubunda bulunan yaşlılar erken yaşlarda emekliye ayrılmışlar ya da çalışmayı bırakmışlardır. Emeklilikle birlikte gelirin azalması bireylerin ekonomik olarak yaşlanmasına neden olmakta ve çoğu zaman temel ihtiyaçlarını karşılama düzeyinde bir gelire sahip olmalarına neden olmaktadır. Diğer yandan iş gücü piyasasında emeklilere/yaşlı bireylere sağlanan olanaklar sınırlı kalmaktadır. Bulgulardan da anlaşıldığı üzere yaşlıların çalışmama nedenleri iş gücü piyasasında uygun iş olanakları bulamamaları ya da çalışmak istememeleri olabilir. Yeni mahalle ve Mamak'ta çalışan yaşlı bireylerin oranının yüksek olması ise yaşamlarını sürdürebilecekleri daha iyi bir gelir etme ihtiyaçlarının fazla olduğunu; kendilerine uygun iş olanaklarını daha fazla bulabildiklerini düşündürülebilir.
- Yaşlı bireylerin %91'inin Sosyal Güvenlik Kurumu'nda herhangi bir sağlık güvencesine sahip oldukları belirlenmiştir. Ankara'nın tüm merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı olarak herhangi bir sağlık güvencesinin olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Altındağ'da yaşayan ve sağlık güvencesi olarak yeşil karttan yararlanan yaşlıların oranı (%20.2) diğer merkez ilçelerde yaşayan ve yeşil kart sahibi olan yaşlıların oranından yüksektir. Ayrıca Altındağ'da yaşayan ve herhangi bir sağlık güvencesi bulunmayan yaşlıların oranı (%8.6), diğer merkez ilçelerde yaşayan ve herhangi bir sağlık güvencesi bulunmayan yaşlıların oranından daha yüksektir. Çalışan bireylerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na bağlı oldukları ve buna bağlı olarak primli ödemeler kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlandıkları; kadınların ise herhangi bir işte çalışmaları dahi eşlerinin SGK olanaklarından yararlandıkları bilinmektedir. Böylece araştırmada toplam olarak %5.6 oranında sosyal güvenlik kurumuna bağlı sağlık güvencesine sahip olmayıp yeşil kartlarının bulunması; yaşlıların %3.4'ünün ise yeşil kart dahil hiçbir sağlık güvencesinin bulunmaması; Böylece toplam olarak yaşlıların %9.0'unun gençlik ya da yetişkinlik dönemlerinde primli ödeme yapılan işlerde çalışmadıklarını ve düzenli bir gelire sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu sonuç yaşlı yoksulluğu açısından dikkat çekicidir.
- Araştırma kapsamına alınan yaşlı bireylerin 90.9'unun sağlık durumlarını "iyi" olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan yaşlıların genel olarak sağlık durumlarını "iyi" olarak tanımladıkları anlaşılmaktadır. Sağlıklı olmak yaşlılıkta yaşam kalitesinin hem objektif, hem de subjektif yönü için önemli bir belirleyicidir. Genellikle kendilerini bakıma muhtaç ya da hasta olarak tanımlayan yaşlıların hareketli bir yaşam sürmeleri kısıtlı hale gelmekte; amaç ve araç yaşam aktivitelerini sürdürmekte zorlanmaktadır. Bu kısıtlı yaşam ve diğer bireylere muhtaç olma yaşlıların yaşamdan duydukları memnuniyeti de azaltmaktadır. Böylece

yaşlılıkta “iyilik hali” azaldıkça psiko-sosyal sorunlar da artmaktadır. Konuyu ekonomik açıdan değerlendirdiğimizde ise; yaşlılıkla gelir azalmakta; ancak diğer yandan daha çok sayıda ve sıklıkta ortaya çıkan hastalıklar nedeniyle sağlık ve ilaç harcamaları artmaktadır. Araştırmada Altındağ’da yaşayan ve sağlık güvencesi olarak yeşil karttan yararlanan yaşlıların oranının %20.2 ve herhangi bir sağlık güvencesi bulunmayan yaşlıların oranının %8.6 olduğu ve bu oranın diğer merkez ilçelere göre en yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Altındağ’da yaşlıların kendilerini bakıma muhtaç ya da hasta olarak tanımlamaları doktor, hastane, ilaç gibi sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamadıklarını göstermektedir. Bu bulgu Altındağ’da yaşlı yoksulluğunu işaret eden önemli bir sonuçtur.

3.1.1. Yaşlıların yaşadıkları konuta ilişkin sonuçlar

- Yaşlıların çoğunluğu (%75.9) apartman dairesinde oturmaktadırlar; %90.9’unun ikamet ettikleri konut kendilerine aittir; %91.7’sinin konutu 3-4 odalıdır; %90.9’unun kendilerine ait bir odaları bulunmaktadır; %79.5’inin konutlarında telefon bulunmaktadır; %99.2’sinin konutunda televizyon bulunmaktadır; %99’unun konutunda buzdolabı bulunmaktadır; %95’inin konutlarında çamaşır makinesi bulunmaktadır; %71.9’unun konutunda bilgisayar bulunmamaktadır; %94.9’unun konutunda klima bulunmamaktadır; %65.6’sının konutunda cep telefonu bulunmaktadır; %87.9’unun konutunda dijital kamera / fotoğraf makinesi bulunmamaktadır; %86.9’unun konutunda video / DVD bulunmamaktadır; %78’i konutlarının genel olarak konforundan memnundur.

Yaşlıların yaşadıkları konutların özellikleri merkez ilçelere göre değerlendirildiğinde;

- Altındağ’da yaşayan yaşlıların çoğunluğunun 1-2 odalı (%26.9) odalı gecekondularda (%81.0) yaşadıkları ve çok az bir bölümünün de (%19.0) diğer merkez ilçelerdeki yaşlılar gibi apartman dairesinde oturdukları anlaşılmaktadır. Konutun türü yoksulluk ve yaşam kalitesi açısından objektif olarak değerlendirilebilecek bir göstergedir. Altındağ’da yaşlıların çoğunlukla müstakil ya da apartman biçimindeki gecekonduda oturuyor olmaları kırdan kente göç ettiklerini ve yeterli konut koşullarını sağlayabilecek bir gelire sahip olmadıklarını açıklamaktadır.
- Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların konutlarında ev telefonu bulunmaktadır; ancak Altındağ (%37.2) başta olmak üzere, sırası ile, Etimesgut (%26.8), Sincan (%22.3), Çankaya (%20.1), Keçiören (%17.1), Mamak (%14.0) ve Yenimahalle’de (%12.5) yaşayan yaşlıların konutlarında ev telefonu bulunmamaktadır. Konutlarında televizyon bulunmayan yaşlıların çoğunluğu Altındağ’da (%4.0) yaşamaktadırlar. Ayrıca Altındağ’da yaşlıların %16.9’unun konutunda çamaşır makinesinin olmaması önemlidir.
- Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşamını sürdüren tüm yaşlıların genel olarak konutlarında cep telefonu bulunmakla birlikte, sırası ile Altındağ’da (%46.8), Etimesgut’ta (%39.9), Çankaya’da (%37.9), Mamak’ta (%36.9), Keçiören’de (%30.6), Yenimahalle’de (%25.8) ve Sincan’da (%20.3) yaşayan yaşlıların konutlarında cep telefonu bulunmamaktadır.
- Yaşlıların genel olarak konutlarında dijital kamera / fotoğraf makinesi bulunmamakla birlikte, diğer ilçelere göre en çok oranda (%22.3) Yenimahalle’de olmak üzere Keçiören’de (%14.5) ve Çankaya’da (%14.3); en az ve birbirine yakın oranlarda Altındağ’da (%4.0), Etimesgut’ta (%5.1), Mamak’ta (%5.5) ve Sincan’da (%8.0) yaşayan yaşlıların konutlarında dijital kamera / fotoğraf makinesinin bulunduğu anlaşılmaktadır.
- Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların genel olarak konutların video / DVD bulunmamakla birlikte, özellikle Altındağ’da (%2.3) yaşayan yaşlıların çok az bir bölümünün konutunda video / DVD bulunduğu anlaşılmaktadır.
- Altındağ hariç diğer merkez ilçelerde yaşamını sürdüren yaşlıların genel olarak konut konutlarının konforundan memnun oldukları; ancak Altındağ’da yaşamlarını sürdüren yaşlıların genel olarak konutlarının konforundan memnun olmadıkları anlaşılmaktadır.

Genel olarak Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların konutlarına dayanlı tüketim ürünlerinin varlığı ve konutlarından memnun olma durumlarına ilişkin veriler objektif yaşam kalitesinin ve yoksulluğun önemli açıklayıcıları

olarak dikkate alınmaktadır. Buna göre buzdolabı, çamaşır makinası, telefon, televizyon gibi günlük yaşamın vazgeçilmez ihtiyaçları olan dayanıklı tüketim mallarına sahip olmayan yaşlıların en yüksek oranda Altındağ'da yaşadıkları; Altındağ'da yaşayan yaşlıların daha çok 1-2 odalı konutlarda yaşadıkları; konutlarında kendilerine ait odalarının olmadığı; konutlarının konforundan ve yeterliliğinden hiç memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgular Altındağ'da yaşlıların yoksulluğuna işaret etmektedir.

3.1.2. Yaşlıların yaşlanmaya yönelik algılarına ilişkin sonuçlar

- Araştırma kapsamına alınan yaşlıların %63.8'ine göre yaşlılık 65 yaş altında başlamaktadır; %57.6'sı kendilerini yaşlanmış hissetmektedir; %79.9'u fiziksel görünüşünden memnundur; %74.9'u huzurevinde gerektiği durumda dahi kalmayı düşünmemektedir; %96.4'ü kızların okumasını önemli bulmaktadır; %84.6'sı şu an kendi becerilerini kullanarak para kazanabileceklerini düşünmemektedirler; yaşlıların büyük çoğunluğu (%97.1) kendilerini dini açıdan inançlı biri olarak tanımlamaktadırlar.

Yaşlıların yaşlanmaya yönelik algıları yaşadıkları merkez ilçelere göre değerlendirildiğinde

- Araştırma kapsamındaki yaşlılara göre ortalama olarak yaşlılığın başladığı yaş 63.11 (± 10.98)'dir. Altındağ'da yaşayan yaşlıların yüksek oranda (%87.1) yaşlılığın 65 yaşın altında başladığını düşündüklerini göstermektedir. Çankaya'da yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranlarda yaşlılığın 65-74 yaşları (%32.1) arasında başladığını düşündükleri bulunmuştur.
- Altındağ'da yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelerde yaşayan yaşlılara göre kendilerini yüksek oranda (%78.5) yaşlanmış hissettikleri saptanmıştır. Ancak sadece Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre kendilerini daha yüksek oranda (%50.8) yaşlanmış hissetmedikleri bulunmuştur.
- Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların genel olarak fiziksel görünüşlerinden memnun oldukları; ancak Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelerde yaşayan yaşlılara fiziksel görünüşlerinden daha yüksek oranda (%88.3) memnun oldukları saptanmıştır. Altındağ'da yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre fiziksel görünüşlerinden daha yüksek oranda (%37.1) memnun olmadıkları bulunmuştur.
- Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşamını sürdüren yaşlıların çoğunluğunun [Keçiören'de (%85.5), Sincan'da (%82.2), Altındağ'da (%78.1), Yenimahalle'de (%76.4), Çankaya'da (%69.5), Etimesgut'ta (%69.2) ve Mamak'ta (%64.2)] huzurevinde kalmayı düşünmedikleri belirlenmiştir. Gerekirse huzurevinde kalmayı düşünen Mamak'ta (%33.2) yaşayan yaşlıların oranının ise aynı fikri savunan Çankaya'da (%26.4), Etimesgut'ta (%22.2), Altındağ'da (%21.9), Yenimahalle'de (%21.5), Sincan'da (%15.3) ve Keçiören'de (%12.7) yaşlılardan daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak değerlendirilecek olursa, özellikle Keçiören'de (%85.5) yaşayan yaşlıların gerekirse huzurevinde kalmayı düşünmedikleri, Mamak'ta yaşamını sürdüren yaşlıların (%33.2) ise gerekirse huzurevinde kalabilecekleri anlaşılmaktadır.
- Genel olarak Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların şu an kendi becerilerini kullanarak para kazanabileceklerini düşünmedikleri, ancak merkez ilçeler arasında Çankaya'da yaşayan yaşlıların daha yüksek oranda (%35.3) şu an kendi becerilerini kullanarak para kazanabileceğine inandıkları ortaya çıkmaktadır. Kendi becerilerini kullanarak para kazanabileceklerini ifade edenlerin ise en az Altındağ ilçesinde olduğu görülmektedir.
- Yaşlıların dini inançları açısından kendilerini tanımlama ifadeleri, yaşadıkları ilçelere göre irdelendiğinde, Ankara'nın tüm merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların [Sincan'da (%99.5), Altındağ'da (%99.3), Keçiören'de (%98.9), Etimesgut'ta (%98.5), Mamak'ta (%97.8), Çankaya'da (%95.1) ve Yenimahalle'de (%94.8)] kendilerini inançlı biri olarak tanımladıkları bulunmuştur.

3.2. Yaşlıların İhtiyaçlarının Karşılama Düzeyine Göre Yoksulluk Analizi

Bu bölümde yaşlıların sırası ile ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçları kapsamında yoksulluk durumuna ilişkin sonuçlar genel olarak ortaya konularak yorumlanmıştır.

3.2.1 Yaşlıların ekonomik ihtiyaçlarına göre yoksulluk analizi

- Araştırma kapsamında bulunan yaşlıların genel olarak %35.5'inin konutlarının kira bedeli 250 tl ve daha azdır. %24'ünün 351-450 tl arasında, %19.2'sinin 251-350 tl arasında, %12.5'inin 451-550 tl arasında, %3.1'inin 551-650 tl arasında ve %2.2'sinin 651-750 tl arasında değiştiği bulunmuştur. Genel olarak Altındağ'da, Mamak'ta ve Sincan'da yaşayan yaşlıların konutlarının bedeli 250 tl ve daha azdır. Etimesgut'ta, Yenimahalle'de ve Keçiören'de yaşayan yaşlıların konutlarının bedeli 351-450 tl ve Çankaya'da yaşayan yaşlıların konutlarının bedeli ise 651-750 tl arasında değişmektedir.
- Yaşlıların otomobil sahibi olma durumuna göre dağılımı değerlendirildiğinde, yaşlıların %85.1'inin otomobil sahibi olmadıkları, %14.6'sının ise kendilerine ait otomobillerinin olduğu belirlenmiştir. Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşamını sürdüren yaşlıların kendilerine ait otomobillerinin olmadığı; ancak otomobil sahibi olan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre yüksek oranda olmak üzere sırası ile Yenimahalle'de (%23.1), Çankaya'da (%17.4) yaşadıkları; Mamak'ta (%12.5), Sincan'da (%12.4), Keçiören'de (%11.6), Etimesgut'ta (%11.1) ve Altındağ'da (%7.6) yaşlıların daha az oranda otomobil sahibi oldukları bulunmuştur. Bu noktada Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların daha çok otomobil sahibi oldukları, otomobil sahibi olmayan yaşlıların daha yüksek oranda Altındağ'da yaşamlarını sürdürdükleri anlaşılmaktadır.
- Araştırma kapsamındaki yaşlıların dengeli beslenmek amacıyla gerekli gıda ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmeleri için gelirlerinin yeterli olup olmadığını değerlendirmeleri incelenmiştir. Buna göre yaşlıların %51.9'unun gelirlerinin yeterli olduğu; %47.7'sinin ise gelirlerinin yeterli olmadığı bulunmuştur. Ankara'nın merkez ilçelerinde en çok Altındağ bölgesinde yaşamını sürdüren yaşlıların dengeli beslenmek amacıyla gerekli gıda ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmeleri için yeterli gelir sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Gıda ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmeleri için gelirlerinin yeterli olduğunu düşünenlerin oranı en yüksek olarak Etimesgut'ta ortaya çıkmıştır. Ki bu oran da yalnızca %71.2'dir. Diğer merkez ilçelerde gerekli gıda ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmeleri için gelirlerinin yeterli olmadığını ifade eden yaşlıların yüksek oranlarda bulunduğu saptanmıştır [sırası ile Sincan'da (%50.0), Çankaya'da (%47.6), Keçiören'de (%47.5), Mamak'ta (%46.5), Yenimahalle'de (%37.6) ve Etimesgut'ta (%28.3)].
- Yaşlıların doktor, ilaç gibi sağlık ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olma durumları değerlendirildiğinde, yaşlıların %52.3'ünün doktor, ilaç gibi sağlık ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olduğu; ancak %46.4'ünün ise doktor, ilaç gibi sağlık ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olmadığı bulunmuştur. Yoksulluğun gelir ve tüketime dayalı ölçümleri kapsamında bireylerin gıda ürünleri, sağlık hizmetleri, doktor, ilaç gibi temel ihtiyaçlarını karşılayıp karşılayamadıkları belirlenmektedir. Elde edilen bulgular Ankara'da tüm merkez ilçelerde yaşlıların oldukça dikkate değer oranda dengeli beslenmek için gıda ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını; doktor, ilaç gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılamak için yeterli gelire sahip olmadıklarını göstermektedir. Böylece Ankara'da özellikle Altındağ ilçesinin bu belirleyiciler kapsamında yaşlı yoksulluğu riskini taşıdığı açıktır.
- Araştırmaya katılan yaşlılar kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olma durumuna göre değerlendirildiğinde; yaşlıların yaklaşık yarısının kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olmadığını belirtirken (%49.8); diğer yarısı bu açıdan gelirlerinin yeterli olduğunu (%49.4) söylemişlerdir. Yaşlıların kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olma durumu, ilçelere göre değerlendirildiğinde; en çok Altındağ'da yaşayan yaşlıların (%69.5) kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olmadığını belirlenmiştir. Sırası ile Yenimahalle'de (%61.7), Etimesgut'ta (%51.2), Mamak'ta (%53.1), Sincan'da (%50.0), Keçiören'de (%50.1) ve Çankaya'da (%48.4) yaşamını sürdüren yaşlıların kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olduğu belirlenmiştir. Ancak oranlar dikkate alındığında yeterlilik düzeyinin hiç de yüksek olmadığı dikkati çekmektedir. Bu merkez ilçelerde [sırası ile Çankaya'da (%51.0), Sincan'da (%49.0), Etimesgut'ta (%48.5), Keçiören'de (%48.1), Mamak'ta (%46.9) ve Yenimahalle'de (%37.3)] kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilmek için gelirlerinin yeterli olmadığını düşünen yaşlılar az sayıda değildir.

- Araştırmaya katılan yaşlıların su, elektrik, telefon gibi faturalarını rahatlıkla ödeyebilmek için gelirlerinin yeterli olma durumları incelendiğinde, yaşlıların yaklaşık yarısının (%53.5) su, elektrik, telefon gibi faturaları rahatlıkla ödeyebilmek için gelirlerinin yeterli olduğu, ancak yaşlıların %45.7'sinin su, elektrik, telefon gibi faturalarını rahatlıkla ödeyebilmek için gelirlerinin yeterli olmadığı bulunmuştur. Elde edilen bulgular başta Altındağ'da yaşayan yaşlıların çoğunluğu (%57.6) başta olmak üzere, sırası ile Sincan'da (%50.5), Çankaya'da (%49.2), Keçiören'de (%43.3), Mamak'ta (%43.2), Yenimahalle'de (%38.9) ve Etimesgut'ta (%32.3) yaşamını sürdüren yaşlıların bazılarının da su, elektrik, telefon gibi faturaları rahatlıkla ödeyebilmek için gelirlerinin yeterli olmadığını belirttikleri anlaşılmaktadır.
- Araştırma kapsamındaki yaşlılar gezme, seyahat gibi faaliyetlere yeteri kadar bütçe ayırabilme durumuna göre değerlendirildiğinde, yaşlıların %79.1'inin gezme, seyahat gibi faaliyetlere yeteri kadar bütçe ayıramadıkları; ancak yaşlıların %17.6'sının gezme, seyahat gibi faaliyetlere yeteri kadar bütçe ayırabildikleri belirlenmiştir. Yaşlıların %3.3'ünün ise bu soruya yanıt vermedikleri bulunmuştur. Yaşlılık döneminde gezme ve seyahat gibi faaliyetlere zaman ayırabilmek hem aktif yaşlanma hem de toplumsal katılım açısından önemli bir belirleyici olarak ortaya çıkmaktadır. Ankara'da bu faaliyetlere bütçe ayırabilenlerin oranı en yüksek Yenimahalle'de olup bunun da oranı yalnızca %23.3'tür. Böylece genel olarak yaşlıların gezme ve seyahat gibi faaliyetlere bütçe ayırabilecek düzeyde gelire sahip olmadıkları; yaşlıların gıda ihtiyaçları, doktor, ilaç gibi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde yeterli gelirlerinin olmadığı dikkate alındığında bunun beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir.
- Araştırmaya katılan yaşlıların son bir yıl içinde herhangi kişi ya da kuruluşa yardımda bulunma durumları incelendiğinde, yaşlıların %59.3'ünün herhangi kişi ya da kuruluşa yardımda bulunmadıkları, %39.7'sinin ise herhangi kişi ya da kuruluşa yardımda buldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan yaşlıların genel olarak herhangi bir kurum ya da kuruluşa yardımda bulunmadıkları; ancak Etimesgut'ta (%63.1) yaşayan yaşlıların herhangi kişi ya da kuruluşa yardımda bulunma oranlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.
- Araştırma kapsamına alınan yaşlıların ekonomik durumlarını değerlendirmeleri istenmiş; buna göre yaşlıların %51.7'sinin ekonomik durumlarını "orta" olarak değerlendirdikleri, %27.0'sinin ekonomik durumlarını kötü buldukları; ekonomik durumlarını "iyi" olarak değerlendiren yaşlıların oranının ise yalnızca %20.8 oranında olduğu saptanmıştır. Diğer merkez ilçelerde de yaşlıların daha düşük oranlarda [sırası ile Çankaya'da (%48.0), Sincan'da (%48.0), Mamak'ta (%38.4), Yenimahalle'de (%37.8), Keçiören'de (%31.0) ve Altındağ'da (%15.6)] herhangi bir kişi ya da kuruluşa yardımda buldukları belirlenmiştir. Altındağ dışındaki tüm merkez ilçelerdeki yaşlıların (Yenimahalle'de (%62.4) yaşayan yaşlılar başta olmak üzere) ekonomik durumlarını "orta" olarak değerlendirdikleri; ekonomik durumlarını "kötü" olarak değerlendiren yaşlıların yarısından biraz fazlasının (%52.0) ise Altındağ'da yaşadıkları anlaşılmaktadır.

3.2.2 Yaşlıların sosyal ihtiyaçlarına göre yoksulluk analizi

- Araştırma kapsamına alınan yaşlıların yaşlıların %93.6'sının aynı evde yaşadıkları hane bireyleri ile ilişkilerden memnun oldukları, %2.7'sinin bu konuda kararsız oldukları, %2'sinin bu soruya yanıt vermedikleri, %1.7'sinin ise hane bireyleriyle ilişkilerden memnun olmadıkları bulunmuştur. Altındağ'da (%4.1) ve Keçiören'de (%2.3) yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda hane bireyleri ile ilişkilerinden memnun olmadıklarını belirttikleri anlaşılmaktadır.
- Yaşlıların %68.1'inin, çocuklarının bir karar alırken kendilerine danıştıkları, %30.9'unun çocuklarının, bir karar alırken yaşlılara danışmadıkları belirlenmiştir. ancak başta Altındağ (%38.6), olmak üzere Mamak'ta (%35.9), Keçiören'de (%33.3), Çankaya'da (%29.6), Sincan'da (%29.4), Etimesgut'ta (%25.9) ve Yenimahalle'de (%24.3) bir karar alırken yaşlı ebeveynlere danışmayanların oranının az olmadığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda özellikle Altındağ'da yaşayan yaşlılara çocuklarının bir karar alırken diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda yaşlı ebeveynlerine danışmadıkları anlaşılmaktadır.
- Sosyal ihtiyaçların karşılanması bağlamında yaşlıların çocuklarıyla görüşme sıklığı incelenmiştir. Buna göre yaşlıların %77.8'inin çocuklarıyla her gün ya da haftada bir kez olmak üzere sıklıkla görüştükleri, %20.7'sinin ise çocuklarıyla ayda bir, yalnızca bayramlar ya da tatiller olmak üzere ara sıra görüştükleri bulunmuştur. Ancak Mamak'ta yaşayan

yaşlıların dörtte birden daha fazla oranda (%27.6) çocuklarıyla hiçbir zaman görüşmedikleri dikkati çeken bir bulgudur. Ayrıca Mamak dışındaki merkez ilçelerde [Keçiören'de (%26.9), Altındağ'da (%21.8), Çankaya'da (%20.9), Sincan'da (%18.0), Etimesgut'ta (%16.8) ve Yenimahalle'de (%14.8)] çocuklarıyla ara sıra görüşen yaşlıların da azımsanamayacak oranlarda olduğu anlaşılmaktadır.

- Yaşlıların çocuklarıyla ilişkilerinden memnun olma durumları sosyal ihtiyaçlar kapsamında değerlendirilmiştir. Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların %93.3'ünün çocuklarıyla ilişkilerinden memnun oldukları, ancak %5.5'inin çocuklarıyla ilişkilerinden memnun olmadıkları saptanmıştır. Yaşlıların genel olarak çocuklarıyla yaşadıkları ilişkilerinden memnun oldukları görülmektedir; ancak diğer merkez ilçelere göre çocuklarıyla ilişkilerinden memnun olmayan yaşlılar Altındağ (%10.2) başta olmak üzere Mamak'ta (%8.4) yaşamaktadırlar.
- Araştırma kapsamındaki yaşlıların çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek olma durumları değerlendirilmiştir. Yaşlıların yarısından biraz fazlasının çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek oldukları (%54.1), yaşlıların %44.3'ünün ise çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek ol(a)madıkları tespit edilmiştir. Yaşlılara çocuklarının sosyal ve ekonomik açıdan destek olma durumları, yaşlıların yaşadıkları ilçelere göre incelendiğinde, sırası ile Mamak'ta (%67.9), Yenimahalle'de (%63.6), Çankaya'da (%53.3), Etimesgut'ta (%50.3) ve Keçiören'de (%49.8) yaşayan yaşlıların çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek oldukları belirlenmiştir. Altındağ'da (%53.6) ve Sincan'da (%51.0) yaşayan yaşlıların ise çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek olmadıkları anlaşılmaktadır. Ancak merkez ilçeler arasında en çok Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek oldukları, Altındağ'da yaşayan yaşlıların ise çocuklarına destek olmadıkları ortaya çıkmıştır.
- Araştırma kapsamındaki yaşlıların torunlarıyla görüşme sıklığı incelendiğinde, yaşlıların %68.4'ünün torunları ile sıklıkla (her gün ve haftada bir gün) görüştüğü, %29'unun ise ara sıra görüştüğü belirlenmiştir.
- Araştırma kapsamındaki yaşlıların herhangi bir nedenle torunlarının bakımını üstlenme durumları sosyal ihtiyaçların karşılanması bağlamında değerlendirilmiştir. Yaşlıların yarısından fazlasının (%52.9) herhangi bir nedenle torunlarının bakımını üstlenmek durumunda olmadıkları, %46.5'inin ise torunlarının bakımını üstlendikleri anlaşılmaktadır. Torunlarının bakımını üstlenmek durumunda kalan yaşlıların en yüksek oranda Mamak'ta (%65.9) yaşadıkları, torunlarının bakımını üstlenmek durumunda olmayan yaşlıların ise en yüksek oranda Altındağ'da (%64.4) yaşadıkları bulunmuştur.
- Sosyal ihtiyaçlar kapsamında yaşlıların çocuklarının ya da torunlarının ekonomik ve sosyal açıdan kendilerine destek olma durumları incelenmiştir. Yaşlıların %59.9'una çocukların ya da torunların ekonomik ve sosyal açıdan destek oldukları, %38.7'sine ise çocuklarının ya da torunlarının destek olmadıkları anlaşılmaktadır.
- Araştırmaya katılan yaşlıların arkadaş ve komşuları ile görüşme sıklığı incelendiğinde, yaşlıların %82.8'inin arkadaş ve komşularıyla her gün ve haftada bir gün olmak üzere sıklıkla görüştüğü, yaşlıların %12.5'inin ise arkadaş ve komşularıyla ara sıra görüştüğü bulunmuştur. Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşamını sürdüren yaşlıların arkadaşları ve komşularıyla genellikle her gün ve haftada bir gün olmak üzere sıklıkla görüştüğü, ancak Sincan'da yaşayan yaşlıların (%6.9) ise diğer merkez ilçelerde yaşayan yaşlılara göre daha yüksek oranda arkadaşları ve komşularıyla ara sıra ya da hiçbir zaman görüşmedikleri anlaşılmaktadır.
- Araştırma kapsamındaki yaşlıların arkadaş ve komşularıyla ilişkilerinden memnuniyet durumları değerlendirildiğinde, yaşlıların %91.4'ünün arkadaş ve komşularıyla ilişkilerinden memnun oldukları; %5.5'inin arkadaş ve komşularıyla ilişkilerinden memnun olmadıkları, %3.1'inin ise bu soruya yanıt vermedikleri belirlenmiştir. Yaşlıların arkadaşları ve komşularıyla ilişkilerinden genel olarak memnun oldukları; memnun olmayan yaşlıların ise özellikle Çankaya'da (%8.3) yaşamını sürdürdükleri anlaşılmaktadır.
- Araştırmaya katılan yaşlıların akrabalarını ziyaret etme sıklıkları sosyal ihtiyaçlar kapsamında incelenmiştir. Buna göre akrabalarını ara sıra ziyaret eden yaşlıların (%74.7) çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Sıklıkla (her gün, haftada bir) akraba ziyaretleri yapan yaşlıların oranının (%11.1) ise akrabalarını hiçbir zaman ziyaret etmeyen (%7.6) ve akrabası olmayan (%5.1) yaşlıların oranından yüksek olduğu saptanmıştır. Yaşlıların akrabalarını ziyaret etme sıklığı, yaşadıkları ilçelere göre incelendiğinde, Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların akrabalarını ara sıra ziyaret ettikleri

[Yenimahalle’de (%82.9), Sincan’da (%82.2), Mamak’ta (%81.5), Keçiören’de (%81.1), Çankaya’da (%76.7), Etimesgut’ta (%66.2) ve Altındağ’da (%44.4)] anlaşılmaktadır. Akrabalarını hiçbir zaman ziyaret etmeyen Altındağ’da yaşayan yaşlıların oranı (%24.8) ise Çankaya’da yaşayan ve akrabalarını hiçbir zaman ziyaret etmeyen yaşlıların oranından (%22.5) biraz yüksektir. Etimesgut’ta yaşayan ve akrabalarını her gün ve haftada bir gün olmak üzere sıklıkla ziyaret eden yaşlıların oranının (%23.2) ise Çankaya’da yaşayan ve akrabalarını ara sıra ziyaret eden (%11.3) yaşlıların oranından yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında ekonomik ihtiyaçlar ve sosyal ihtiyaçların karşılanma düzeyi açısından Altındağ’ın dezavantajlı bir ilçe olduğu dikkati çekmektedir. Altındağ’da yaşlıların çocukları ile görüşme sıklıkları; aile bireyleri ile ilişkilerden memnuniyet düzeyi; çocukları ile karşılıklı sosyal ve ekonomik destek ve dayanışma düzeyi diğer ilçelere göre daha düşük bulunmuştur. Ancak Altındağ’da yaşlıların arkadaş ve komşularla sıklıkla görüşmeleri dikkat çekici bir bulgudur. Bu Altındağ’da yoksul olarak tanımlayabileceğimiz yaşlı nüfusun komşu ve arkadaşları ile sıklıkla görüşerek, sosyal destek algısına ilişkin olumlu deneyimler yaşadıklarını göstermektedir. Bu durum yaşlıların yoksulluğun ortaya çıkardığı “yoksunluklar” ve diğer sonuçlar ile sosyal destek olarak başa çıkmaya çalıştıklarını göstermektedir.

- Araştırma kapsamındaki yaşlıların mahallelerinde yeşil alan / park bulunma durumu incelenmiştir. Buna göre yaşlıların çoğunluğunun (%80.4) mahallerinde park / yeşil alan bulunduğu, %19.6’sının ise mahallelerinde park / yeşil alan bulunmadığı belirlenmiştir. Mahallerinde yeşil alanın / parkın bulunduğu yaşlıların en çok Etimesgut’ta (%99.0) yaşadıkları, Altındağ’da yaşayan yaşlıların çoğunluğunun (%70.9) ise mahallerinde yeşil alanın / parkın bulunmadığı saptanmıştır.
- Yaşlıların yaşadıkları mahallede çocuk parkı bulunma durumu incelendiğinde, yaşlıların %76’sının mahallerinde çocuk parkı bulunduğu, %23.4’ünün ise mahallelerinde çocuk parkı bulunmadığı belirlenmiştir. Mahallerinde çocuk parkı bulunan yaşlıların en çok Etimesgut’ta (%99.0) yaşadıklarını göstermektedir. Altındağ’da yaşayan yaşlıların çoğunluğunun (%75.8) ise mahallerinde çocuk parkının bulunmadığı saptanmıştır.
- Yaşlıların mahallelerinde sosyal tesis bulunma durumu incelendiğinde, yaşlıların yarısından fazlasının (%56.3) mahallerinde sosyal tesis bulunmadığı, %43.7’sinin ise mahallelerinde sosyal tesis bulunduğu belirlenmiştir. Altındağ’da (%86.4) yaşayan yaşlıların ilçelerinde sosyal tesisin bulunmadığını belirttikleri, Etimesgut’ta (%70.2) yaşayan yaşlıların çoğunluğunun ise mahallerinde sosyal tesisin bulunduğunu açıkladıkları ortaya çıkmaktadır.
- Yaşlıların mahallelerinde spor tesisi bulunma durumu incelendiğinde, yaşlıların yarısından fazlasının (%55.7) mahallerinde spor tesisinin bulunmadığı, %44.3’ünün ise mahallelerinde spor tesisinin bulunduğu belirlenmiştir. Altındağ’da (%88.7) yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda mahallelerinde spor tesisinin bulunmadığı, Etimesgut’ta (%70.6) yaşayan yaşlıların daha yüksek oranda mahallerinde spor tesisinin bulunduğu anlaşılmaktadır.
- Yaşlıların mahallelerinde pazar bulunma durumu değerlendirildiğinde, yaşlıların çoğunluğunun (%87.8) mahallerinde pazar bulunduğu, %12.2’sinin ise mahallelerinde pazar bulunmadığı belirlenmiştir. Yaşlıların mahallerinde pazar bulunma durumu, yaşadıkları ilçelere göre irdelendiğinde, sırası ile Keçiören’de (%99.6), Yenimahalle’de (%95.8), Çankaya’da (%95.6), Etimesgut’ta (%92.9), Mamak’ta (%91.1) ve Sincan’da (%90.1) yaşamını sürdüren yaşlıların mahallerinde pazar bulunduğu belirlenmiştir. Altındağ’da ise yaşlıların %66.7’si mahallerinde pazar bulunmadığını belirtmişlerdir.
- Yaşlıların mahallelerinde sağlık ocağı bulunma durumu incelendiğinde, yaşlıların %96.6’ının mahallerinde sağlık ocağı bulunduğu %3.4’ünün ise mahallelerinde sağlık ocağı bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu bulgular Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan ve araştırma kapsamına alınan yaşlıların mahallerinde sağlık ocağının bulunduğunu göstermekle birlikte; bu merkez ilçeler birbirleri ile kıyaslandığında mahallerinde sağlık ocağının bulunduğunu belirten yaşlıların en yüksek oranda Keçiören’de (%98.9), en düşük oranda ise Altındağ’da (%93.0) yaşamakta oldukları ortaya çıkmaktadır.

Genel olarak yaşlıların sosyal ihtiyaçlarının karşılanma düzeyi incelenirken; oturdukları mahallede yeşil alan/park, çocuk parkı, sosyal tesis, spor tesisi, pazar, kahvehane, otopark, sağlık ocağı gibi olanakların varlığı değerlendirilmiştir.

Ankara’da bu olanakların daha fazla bulunduğu ilçenin Etimesgut olması dikkati çekmektedir. Bu olanakların en az bulunduğu ilçe ise Altındağ olarak belirlenmiştir.

- Yaşlıların mahallelerindeki yeşil alandan / parktan yararlanma durumları incelenmiştir. Yaşlıların %81.7’sinin mahallerindeki yeşil alandan / parktan yararlandıkları, %18.3’ünün ise mahallelerindeki yeşil alandan / parktan yararlanmadıkları anlaşılmaktadır. mahallerindeki yeşil alan/parktan yararlandığını belirten yaşlıların yüksek oranda Keçiören’de (%91.2), düşük oranda ise Çankaya’da (%75.2) yaşadıklarını göstermektedir. Etimesgut’ta yaşayan yaşlılar yeşil alan ve parkların Etimesgut’ta daha fazla olduğunu belirtmelerine karşın; bu olanaklardan daha az oranda yararlandıkları ortaya çıkmaktadır.
- Yaşlıların mahallelerindeki çocuk parkından yararlanma durumları incelendiğinde, yaşlıların yarısından fazlasının (%55.1) mahallerindeki çocuk parkından yararlandıkları, %44.9’unun ise mahallelerindeki çocuk parkından yararlanmadıkları bulunmuştur. Ankara’da en çok Keçiören’de yaşayan çocuk parkından yararlandıkları (%69.8) anlaşılmaktadır. Çocuk parkından yararlanmadıklarını belirten yaşlıların ise Çankaya’da (%50.2) yaşadıkları görülmektedir. Çankaya’da yaşayan ve mahallerindeki çocuk parkından yararlandığını belirten yaşlıların oranı %49.8 olarak bulunmuştur. Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların oturdukları mahallede çocuk parkı olsa bile; bu olanaktan yararlanma düzeylerinin olduğu dikkati çekmektedir.
- Yaşlıların mahallelerindeki sosyal tesisten yararlanma durumları sorulmuştur Buna göre yaşlıların %62.8’inin mahallerindeki sosyal tesisten yararlanmadıkları, %37.2’sinin ise mahallelerindeki sosyal tesisten yararlandıkları bulunmuştur. Ankara’nın merkez ilçelerinden Etimesgut’ta yaşlıların sosyal tesis olsa bile yüksek oranda (%86.8) mahallerindeki sosyal tesisten yararlanmadıklarını göstermektedir.
- Yaşlıların mahallelerindeki spor tesisinden yararlanma durumları değerlendirilmiştir. Yaşlıların %72.5’inin mahallerindeki spor tesisinden yararlanmadıkları, %27.5’inin ise mahallelerindeki spor tesisinden yararlandıkları bulunmuştur.
- Yaşlıların mahallelerindeki pazardan yararlanma durumları incelendiğinde, yaşlıların %78.4’ünün mahallerindeki pazardan yararlandıkları, %21.6’sının ise mahallelerindeki pazardan yararlanmadıkları bulunmuştur. Ankara’nın merkez ilçelerinden özellikle Keçiören’de yaşayan yaşlıların (%96.5) mahallelerindeki pazardan yararlandıkları, ancak Etimesgut’ta yaşayan yaşlıların (%50.5) diğer merkez ilçelerde yaşayan yaşlılara göre mahallelerindeki pazardan yararlanmadıkları anlaşılmaktadır.
- Yaşlıların mahallelerindeki sağlık ocağından yararlanma durumuna göre incelendiğinde, yaşlıların %93.6’sının mahallerindeki sağlık ocağından yararlandıkları, %6.4’ünün ise mahallelerindeki sağlık ocağından yararlanmadıkları bulunmuştur. Ankara’nın merkez ilçelerinden özellikle Keçiören’de yaşayan yaşlıların mahallelerindeki sağlık ocağından yüksek oranda (%98.0) yararlandıkları, ancak Altındağ’da yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelerde yaşayan yaşlılara göre mahallelerindeki sağlık ocağından yüksek oranda (%14.8) yararlanmadıkları ortaya çıkmıştır.

3.2.3 Yaşlıların kültürel ihtiyaçlarına göre yoksulluk analizi

- Yaşlıların gazete veya dergi okuma durumları incelendiğinde, yaşlıların %59.6’sının gazete veya dergi okudukları, %43.4’ünün ise gazete veya dergi okumadıkları bulunmuştur. Yenimahalle’de (%75.4) yaşamını sürdüren yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda dergi veya gazete okudukları; En az oranda gazete ya da dergi okuyan yaşlıların Altındağ’da (%70.9) yaşadıkları ortaya çıkmaktadır.
- Yaşlıların yeni öğrendikleri bilgileri arkadaş ya da yakınları ile paylaşma durumları incelendiğinde, yaşlıların %80.5’inin öğrendikleri bilgileri arkadaşları ya da yakınları ile paylaştıkları, ancak %19.5’inin öğrendikleri bilgileri arkadaşları ya da yakınları ile paylaşmadıkları bulunmuştur. Ankara’nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların genel olarak öğrendikleri bilgileri arkadaşları ya da yakınları ile paylaştıkları belirlenmekle birlikte; Etimesgut’ta (%97.4) yaşayan yaşlıların öğrendikleri bilgileri arkadaşları ya da yakınları ile daha fazla paylaştıkları, Altındağ’da (%42.2) yaşayan yaşlıların ise öğrendikleri bilgileri arkadaşları ya da yakınları ile daha az paylaştıkları saptanmıştır.

- Yaşlıların günde ortalama kaç saat televizyon izledikleri değerlendirilmiştir. Yaşlıların %79.1'inin ortalama 0-5 saat, %18.9'unun 6-10 saat ve %2.6'sının ise 10 saat ve üzerinde televizyon izledikleri bulunmuştur. 0-5 saat arasında televizyon izleyen yaşlıların yüksek oranda Mamak'ta (%85.6) yaşadıkları saptanmıştır. Bununla birlikte Çankaya'da ve Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların aynı oranda (%26.2) ve 10 saat ya da üzerinde televizyon izledikleri araştırmanın dikkati çeken bulguları arasında yer almaktadır.
- Yaşlılar izledikleri programların yaşamlarına yararı olup/ olmadığını değerlendirmişlerdir. Buna göre yaşlıların %78.9'unun izledikleri programların yararlı olduğunu düşündükleri, %19.3'ünün bu programların yararlı olmadığına inandıkları ve %1.8'inin ise bu konuda herhangi bir cevap vermedikleri bulunmuştur. Diğer merkez ilçelere göre Etimesgut'ta yaşayan yaşlıların daha yüksek oranda (%96.8), Sincan'da yaşayan yaşlıların ise daha düşük oranda (%63.3) izledikleri programların yararlı olduğuna inandıkları saptanmıştır.
- Yaşlıların günlük olaylar ve toplumsal konular ile ilgilenme durumları incelendiğinde, yaşlıların %79.7'sinin günlük olaylar ve toplumsal konular ile ilgilendikleri, %18.8'inin günlük olaylar ve toplumsal konular ile ilgilenmedikleri bulunmuştur.
- Yaşlıların herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üyelik durumları incelendiğinde, yaşlıların %86.2'sinin herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üyeliğinin bulunmadığı, %13.2'sinin herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üye oldukları, %0.6'sının ise bu soruya cevap vermedikleri anlaşılmaktadır. Merkez ilçelerden Altındağ'da yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%96.0) herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üye olmadıkları, Mamak'ta yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%21.4) herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üye oldukları anlaşılmaktadır.
- Kültürel ihtiyaçlar kapsamında yaşlıların gezme ve görme amaçlı yurtiçi seyahatler yapma durumları değerlendirilmiştir. Buna göre yaşlıların %65.3'ünün gezme ve görme amaçlı yurtiçi seyahatler yapmadıkları, %34.2'sinin gezme ve görme amaçlı yurtiçi seyahatler yaptıkları, %0.5'inin ise bu soruya yanıt vermedikleri belirlenmiştir. Merkez ilçelerden Altındağ'da yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%90.1) gezme ve görme amaçlı yurtiçi seyahatler yapmadıklarını, Yenimahalle'de yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%42.2) gezme ve görme amaçlı yurtiçi seyahatler yaptıklarını göstermektedir.
- Yaşlıların dağılımları gezme ve görme amaçlı yurt dışı seyahatler yapma durumları incelendiğinde, yaşlıların büyük çoğunluğunun (%90.0) gezme ve görme amaçlı yurtdışı seyahatler yapmadıkları, %9.2'sinin gezme ve görme amaçlı yurt dışı seyahatler yaptıkları, %0.8'inin ise bu konuya yanıt vermedikleri belirlenmiştir. Merkez ilçelerden Altındağ'da yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%98.1) gezme ve görme amaçlı yurt dışı seyahatler yapmadıklarını, Çankaya'da yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%13.8) gezme ve görme amaçlı yurt dışı seyahatler yaptıklarını ortaya koymaktadır.
- Yaşlıların Ankara'da istedikleri zaman istedikleri yere gidebilme durumları incelendiğinde, yaşlıların %62.6'sının istedikleri zaman istedikleri yere gidebildikleri, %37.1'inin istedikleri zaman istedikleri yere gidemedikleri, %0.2'inin ise bu soruya yanıt vermedikleri belirlenmiştir. Mamak'ta yaşayan yaşlıların diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%78.2) istedikleri zaman istedikleri yere gidebildikleri, Altındağ'da yaşayan yaşlıların ise diğer merkez ilçelere göre daha yüksek oranda (%58.3) istedikleri zaman istedikleri yere gidemedikleri saptanmıştır.
- Yaşlıların yurt içinde görmek istedikleri bir yer olup olmadığı sorulmuştur. Buna göre yaşlıların %51.7'sinin yurt içinde görmek istedikleri bir yer olduğunu, %48.3'ünün ise yurt içinde görmek istedikleri bir yer olmadığını belirttikleri saptanmıştır.
- Yaşlıların yurt dışında görmek istedikleri bir yer olup olmadığı incelenmiştir. yaşlıların %72.6'sının yurt dışında görmek istedikleri bir yer olmadığını, %27.4'ünün ise yurt dışında görmek istedikleri bir yer olduğunu belirttikleri bulunmuştur.

Çizelge 2. Ankara'nın merkez ilçelerinde yaşayan yaşlıların ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına göre yoksulluk göstergeleri

Göstergeler	ÇANKAYA	KEÇİÖREN	YENİMAHALLE	ALTINDAĞ	MAMAK	SİNCAN	ETİMESGUT
Temel göstergeler							
Öğrenim durumu		En yüksek		En düşük			
Sağlık güvencesi			En yüksek	En düşük			
Sağlık durumu			En yüksek	En düşük			
İkamet edilen konutun türü				En düşük			En yüksek
Konut mülkiyeti	En yüksek (Kendi evi)					En düşük (Misafir)	
Konutun salon dahil oda sayısı				En düşük (1-2 odalı)			En yüksek (3-4 odalı)
Kendilerine ait bir odanın bulunma durumu		En yüksek		En düşük			
Araç – gereç varlığı							
Ev telefonu			En yüksek	En düşük			
Buzdolabı				En düşük		En yüksek	En yüksek
Buzdolabı		En yüksek	En yüksek	En düşük			
Çamaşır makinası			En yüksek	En düşük			
Bilgisayar			En yüksek	En düşük			
Klima			En yüksek		En düşük		
Cep telefonu			En yüksek	En düşük			
Dijital kamera / fotoğraf makinası			En yüksek	En düşük			
Video / DVD bulunma durumu			En yüksek	En düşük			
Konutun konforundan memnun olma durumu			En yüksek	En düşük			
Ekonomik Yoksulluk Göstergeleri							
Konutun kira bedeli			En yüksek	En düşük			
Otomobil sahibi olma durumu			En yüksek	En düşük			
Dengeli beslenmek amacıyla gerekli gıda ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gelirin yeterli olma durumu				En düşük			En yüksek
Doktor, ilaç gibi sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gelirin yeterli olma durumu			En yüksek	En düşük			
Kıyafet, ayakkabı gibi ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gelirin yeterli olma durumu			En yüksek	En düşük			
Su, elektrik, telefon gibi faturalarını karşılayabilmek için gelirin yeterli olma durumu				En düşük			En yüksek
Gezme, seyahat gibi faaliyetlere yeteri kadar bütçe ayırabilme durumu				En düşük			En yüksek
Herhangi bir kişi ya da kuruluşa yardımda bulunma durumu				En düşük			En yüksek
Genel olarak ekonomik durumu değerlendirme			En yüksek	En düşük			
Sosyal Yoksulluk Göstergeleri							
Hane bireyleri ile ilişkilerden memnun olma durumu				En düşük	En yüksek		
Yaşlıların çocuklarının bir karar alırken kendilerine danışma durumu				En düşük			En yüksek

Göstergeler	ÇANKAYA	KEÇİÖREN	YENİMAHALLE	ALTINDAĞ	MAMAK	SİNCAN	ETİMESGUT
Yaşlıların çocuklarıyla görüşme sıklığı			En yüksek		En düşük		
Yaşlıların çocuklarıyla ilişkilerinden memnun olma durumu			En yüksek	En düşük			
Yaşlıların çocuklarına sosyal ve ekonomik açıdan destek olma durumu			En yüksek	En düşük			
Yaşlıların torunları ile görüşme sıklığı				En düşük			En yüksek
Yaşlıların arkadaş ve komşuları ile görüşme sıklığı				En yüksek		En düşük	
Yaşlıların arkadaş ve komşuları ile ilişkilerinden memnuniyet durumu	En düşük			En yüksek			
Akrabaları ziyaret etme sıklığı				En düşük			En yüksek
Yaşlıların mahallelerinde yeşil alan / park bulunma durumu				En düşük			En yüksek
Yaşlıların mahallelerinde çocuk parkı bulunma durumu				En düşük			En yüksek
Yaşlıların mahallelerinde sosyal tesis bulunma durumu				En düşük			En yüksek
Yaşlıların mahallelerinde spor tesisi bulunma durumu				En düşük			En yüksek
Yaşlıların mahallelerinde pazar bulunma durumu		En yüksek		En düşük			
Yaşlıların mahallelerinde otopark bulunma durumu	En yüksek						En düşük
Yaşlıların mahallelerinde sağlık ocağı bulunma durumu		En yüksek		En düşük			
Yeşil alan / parktan yararlanma durumu	En düşük	En yüksek					
Çocuk parkından yararlanma durumu		En yüksek	En düşük				
Sosyal tesislerden yararlanma durumu				En yüksek			En düşük
Spor tesislerinden yararlanma durumu		En yüksek			En düşük		
Pazardan yararlanma durumu		En yüksek					En düşük
Otoparktan yararlanma durumu			En yüksek		En düşük		
Sağlık ocağından yararlanma durumu		En yüksek				En düşük	
Kültürel Yoksulluk Göstergeleri							
Gazete veya dergi okuma durumu			En yüksek	En düşük			
Yaşlıların öğrendikleri bilgileri arkadaş ya da			En yüksek	En düşük			

yaşınları ile paylaşma durumu							
Göstergeleler	ÇANKAYA	KEÇİÖREN	YENİMAHALLE	ALTINDAĞ	MAMAK	SİNCAN	ETİMESGUT
Yaşlıların televizyonda izledikleri program/ların yaşamlarına yararı olduğunu düşünme durumu					En düşük		En yüksek
Yaşlıların günlük olaylar ve toplumsal konular ile ilgilenme durumu			En yüksek	En düşük			
Yaşlıların herhangi bir vakıf, dernek, kulüp, oda, sendika, siyasi parti gibi yerlere üyelik durumu				En düşük	En yüksek		
Yaşlıların gezme ve görme amaçlı yurt içi seyahatler yapma durumu			En yüksek	En düşük			
Yaşlıların gezme ve görme amaçlı yurt dışı seyahatler yapma durumu	En yüksek			En düşük			
Yaşlıların Ankara'da istedikleri zaman istedikleri yere gidebilme durumu				En düşük	En yüksek		
Yaşlıların yurt içinde görmek istedikleri bir yer olma durumu				En düşük	En yüksek		
Yaşlıların yurt dışında görmek istedikleri bir yer olma durumu			En yüksek	En düşük			

"Bu değerlendirme, ilgili göstergeye ilişkin çapraz tablolardaki en yüksek ve en düşük değerler dikkate alınarak belirlenmiştir"